

Motion till riksdagen

1986/87:Jo731

Kersti Johansson (c)

Markkalkning

Försurningen – dess orsak och påverkan på vår miljö – får en ökad aktualitet i samma takt som konsekvenserna klarläggs.

En försöksverksamhet med kalkning av sjöar och vattendrag påbörjades 1976. Det statliga kalkningsprogrammet har sedan dess pågått och hitintills har anslagits ca 500 milj. kr. för kalkning av sjöar och vattendrag. Behovet ökar för varje år. Då åtgärderna att motverka försurningen genom minskade utsläpp blir en mycket utdragen process, kommer dessa kalkningskostnader att belasta samhällsekonomin under lång tid. Därför är det av stor vikt att vidtagna åtgärder utförs på ett, inte bara biologiskt utan även ekonomiskt riktigt sätt.

När det gäller kalkning av sjöar och vattendrag – som omfattas av det statliga kalkningsprogrammet – kan den ske enligt olika metoder, varvid tillrinningsområdets sammansättning, andelen sjöyta och vattnets uppehållstid är utslagsgivande faktorer. Hitintills har man till övervägande delen lagt ut löslig, kalkrik substans direkt i vattnet. För att optimera "verkningsgraden" av kalken bör den – enligt expertisen – tillsättas i systemets övre delar, då härigenom största möjliga vattenområde påverkas. Störst effekt i detta avseende borde därför nås om omgivande mark kalkas. Därigenom påverkas allt vatten inom ett tillrinningsområde.

Metoden med markkalkning har – och med gott resultat dessutom – använts på flera platser i landet, exempelvis i Vänneåns avrinningsområde, Markaryds kommun.

Fördelarna med markkalkning är flera. För det första får kalken högre "verkningsgrad" då den först höjer markens pH, och därigenom via markvätskan också höjer sjöns pH. Med en högre "verkningsgrad" utnyttjar man alltså kalken och kalkbidraget bättre.

För det andra innebär den neutraliserande markvätskan att metallerna i marken aldrig frigörs för att bli tillgängliga för vegetationen. Eftersom den ökade förekomsten av tillgängliga metaller är försurningens allvarligaste hot, har man med markkalkning undvikit den svåraste konsekvensen.

För det tredje är det praktiska kalkningsarbetet enklare och mindre kostsamt att utföra på mark än i vatten. I de försök man hitintills har gjort har enskilda lantbrukare ställt upp med redskap och arbetskraft, utan ersättning.

Mot denna bakgrund ter det sig naturligt att använda mer av kalkningspengarna till just markkalkning. Det borde också vara möjligt, då av hittills reserverade medel för kalkning närmare 100 milj. kr. ännu inte utnyttjats.

För att öka kalkgivan på åkermark borde ett ersättningssystem kunna

införas som betalar kostnaden för den kalk som sprids utöver åkermarkens behovskalkning.

Mot. 1986/87
Jo731

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs
att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i
motionen anförts om markkalkning.

Stockholm den 23 januari 1987

Kersti Johansson (c)